

HECE AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL: 27 SAYI: 317 MAYIS 2023 ISSN 1301-210X

HECE

MAYIS 2023

317

EŞİK

İbrahim Demirci / Üç Şairimizin Üç Bülbülü / 5

ŞİİRLER

Cahit Koytak / Küresel İntifada İçin Rap Sözleri / 7

Arif Ay / Kırık Gönüller / 10

Faruk Uysal / Annem / 11

Nurettin Durman / Nasıl Sevdim Bir Bilseniz / 13

Mehmet Aycı / Ayna Orucu / 14

Eyyüp Akyüz / İmza / 15

Adem Turan / Güneşli Havalarda Trenler Pamucuk Eller Stop / 16

İbrahim Yolalan / Pelesenk / 19

Şadi Oğuzhan / Hangi Pencerede Rüzgâr / 21

Tunay Özer / Ekmek Teknem Bir Alfa Romeo / 22

Ethem Erdoğan / Benzetme / 23

Seher Özkök / Sessizlik İslandı / 25

Yasin Koç / Boş Şiir / 26

Bilal Can / Mavi Gözler İskeleyi / 28

Aziz Kağan Güneş / Temassız Var mı? / 31

Bayram Zıvalı / Les dames de la plus belle Notre Dame / 32

M. Hakan Türkçapar / Her Şey Olması Gerektiği Gibi / 33

Hande İkbâl / Görklü Bir Vazgeçişin Hududu / 35

Kadir Tepe / Oltaya Kirpiği Takılan Ölümdür / 36

Murat Çetin / Ceyran / 37

Berke Yalçın / Baba / 38

KUR'AN: HERKESE İNEN KİTAP

Cahit Koytak / Yarılma / 'Şerh' Sûresi / Geçip Giden Zaman / 'Asr' Sûresi / 39

YAZI

Mustafa Everdi / Dogma mı Dijital mi? (Osman Özbahçe Şiiri) / 42

Ertan Örgen / Hasan Aycın Anlatmalarında Yeniden Yazma II / 51

Hayrettin Taylan / Psiko-Poetik Açından Ahmet Hamdi Tanpınar / 58

Kudret Ayşe Yılmaz / Şiirin Şiiri / Yiğitliğe Övgü / 64

DOSYA: DEPREM

EDEBİYAT ŞAHİTLİK EDER II

Hatice Bildirici / Sunuş / 66

Mustafa Duran / 04.17: Küçük Kıyamet / 67

Mehmet Mertaş / Saat 4.17 Maraş / 72

İbrahim Hakkı Uzunçarşılı / Osmanlı Tarihi (1.Cild/225,226) / 73

Ali K. Metin / Yolda Kançanağı / 74

Sercan Ceylan / Deprem Edebiyatı ve Modern Türk Şiirinde Deprem İzleği / 76

Şakir Kurtulmuş / Yüzler / 82

Ayşe Demir / Tanpınar'ın Şahitliğinde Erzurum'da Yıkım / 83
Ahmet Tepe / Her Gece / 87
Tuba Dere / Yatağı Karlı Toprak Yorganı Karlı Gece / 88
Âtîf Bedir / Varto Depremi Üzerine Nuri Pakdil ve Sezaî Karakoç'un Yazıları / 94

OKURYAZARIN NOTLARI

İbrahim Demirci / Vaşşet ile Ünsiyet Arasında / 97

ŞİİR GÜNDELİKLERİ

Ömer Aksay / Şiire Dair Kaydedilmiş Notlar / 98

DOSYA:

MODERN AZERBAJYAN ŞİİRİ / 101

Selim Babullaoğlu, Resul Rıza, Ali Kerim, Fikret Koca, Nurengiz Gün, Vakıf Sametoğlu, Ali Ekber Salahzade, İsa İsmailzade, Ramiz Rövsşen, Vakıf Bayatlı Oder, Adil Mirseyit, Zahit Sarıtorpak, Rasim Karaca, Elhan Zal, Hamit Herişçi, Azad Yaşar, Salam Sarvan, Kulu Ağşes, Zahir Ezemet, Akşin Yenisey, Jale İsmayıl, Rebike Nazımızı, Kısmet, Ferit Hüseyin, Akşin Evren, Sehavet Sahil

BAŞKA BAKIŞ

Mehmet Solak / Eleştiride Sıra... / 138

AYIN SÖYLEŞİSİ

Ömer Erdem'le Yakınlıklar Üzerine Söyleşi / Konuşan: Hale Sert / 140

PORTRE

Mehmet Aycı / Kitapçı ve Çırağı / 144

YAKIN BAKIŞ

Ayşe Altıntaş ile *Yokluğun Eskimeden Bağlamında Şiir Üzerine* / Söyleşen: Nuray Alper / 146
Nuray Alper / Varlık Aynasında Yokluğun İnşa Ettiği Şiirler: *Yokluğun Eskimeden* / 150

SİNEMA

İsmail İrmacık / İnsanın Anlam Arayışı ve *Solaris* / 154

ÇEŞİTKENAR

Mustafa Kara / Felsefe Kitabına Esmâ-i Hüsnâ ve Yakarışlar ile Başlayan Elmalılı Hamdi Yazır / 162
İsmail Karakurt / Tesbih Ağacının Karşısında / 166

KİTAPLIK

Arif Ay / Muhafazakârlığın İçığı Cıçığı / 168

Mehmet Aycı / Kuzey Cöç ve Mevsim / 171

İbrahim Eryiğit / *Dostoyevski* ve *Biz* / 174

İbrahim Demirci

ÜÇ ŞAİRİMİZİN ÜÇ BÜLBÜLÜ

Baharın eşiginde üç büyük şairimizin üç bülbülünden söz etmek istiyorum. İlk büyük şairimiz Yunus Emre. Onun şiirinin tümünü aktarayım:

Yine yaz günleri geldi
Söyle bülbülcüğüm söyle
Cümle çiçekler zeyn oldu
Söyle bülbülcüğüm söyle

Kış çıkıcak erdi bahar
Cânımı gafletten uyar
Cennete döndü her diyar
Söyle bülbülcüğüm söyle

Yeşil don giydi ağaçlar
Pervaz vurup uçar kuşlar
Nefesin canlar bağışlar
Söyle bülbülcüğüm söyle

Aşk ile eylegil cûşu
Gider gönlünden teşvîşi
Çıkuban gülzâra karşı
Söyle bülbülcüğüm söyle

Kuru dikende gül biter
Hasretinden gene yiter
Dertli m'öldun benden beter
Söyle bülbülcüğüm söyle

Bülbül aşıkdurur güle
Âşıkın hâlin kim bile
Güle karşı hoş aşk ile
Söyle bülbülcüğüm söyle

Kudret haznesi açıldı
Âleme rahmet saçıldı
Hulle donları biçildi
Söyle bülbülcüğüm söyle

Şeyhim andadır ben bunda
Cânım karar kılmaz tende
Zârlığıım dün ü günde
Söyle bülbülcüğüm söyle

Kanadın açabilirsin
Açuban uçabilirsin
Deryalar geçebilirsin
Söyle bülbülcüğüm söyle

Yuvandan yavrun aldılar
Seni divane kıldılar
Zaman böyl'olur dediler
Söyle bülbülcüğüm söyle

Geçti ya ömrümün varı
Kor gidersin bu gülzârı
Yünus'un mûnisi yâri
Söyle bülbülcüğüm söyle

İkinci büyük şairimiz Mehmed Âkif (1873-1936). 7 Mayıs 1921 tarihinde, tam da Hıdırellez'den bir gün sonra Ankara'da Taceddin Dergâhında Bursa'nın Yunan kuvvetlerince işgali haberiyle kahrolduğu bir akşam, "Bülbül" şiirini kaleme almış ve onu Millet Meclisinde birlikte bulunduğu Hasan Basri'ye (Çantay, 1887-1964) "Basri Bey oğlumuz" ifadesiyle ithaf etmiştir. Yedi beyitlik bir girişle başlayan şiir,

– Eşin var, âşiyânın var, baharın var ki beklerdin;
Kıyâmetler koparmak neydi, ey bülbül, nedir derdin?
O zümrüt tahta kondun, bir semâvî saltanat kurdun;
Cihanın yurdu hep çiğnense, çiğnenmez, senin yurdun.
Bugün bir yemyeşil vâdi, yarın bir kıpkızıl gülşen,
Gezersin, hânümânın şen, için şen, kâinâtın şen.

seslenişiyle devam eder.

Hayır, mâtem senin hakkın değil... Mâtem benim hakkım:
Asırlar var ki, aydınlık nedir, hiç bilmez âfâkım!

diyerek ülkenin ve toplumun içine sürüklendiği felâketleri sayan şair sözlerini şöyle bitirir:

Dolaşsın, sonra, İslâm'ın haremğâhında nâmahrem...
Benim hakkım, sus ey bülbül, senin hakkın değil mâtem!

Üçüncü büyük şairimiz Ahmet Hâşim (1887-1933), 1921 yılının Eylül ayında *Dergâh* mecmuasında "Hazanda Bülbül" adıyla yayımladığı şiirini İzzet Melih'e (Devrim, 1887-1966) ithaf etmiştir. *Piyale'*ye "Bülbül" adıyla giren bu kısa fakat özlü ve içli şiir, önce Cavide Hayri Hanım (?-?) , sonra Suphi Ziya Özbekkan (1887-1966) tarafından bestelenmiştir:

Bir gamlı hazanın seherinde
Israra ne hâcet yine bülbül?
Bil, kalbimizin bahçelerinde
Can verdi senin söylediğin gül!

Savrulmada gül şimdi havâda
Gün doğmada bir başka ziyâda...

"O gül, benim kalbimin bahçelerinde yaşıyor ve umut şarkıları şakıyor!" diyebilecek miyiz?

Cahit Koytak

KÜRESEL İNTİFADA İÇİN RAP SÖZLERİ

I

çatal yüreklerimizden gayrı
nemiz var,
evimizde bırakıp,
çoluk çocuk, torun torba
Kudüs'e yürüyelim,
Kudüs'e, gülçeğizim,
'büyük intifada'ya...

biz yeryüzünün bütün yoksulları,
yoksulluğuna paradan, puldan
çok güvenenler,
yoksulluğunu adından, şanından,
çok yüceltenler
ve dokuz doğurutanlar ona,

yoksulluğunu, sabahın agu agu
hayata gülen bebeklik yüzü,
akşamın bilgece hüznü gibi sevenler
ve yüreklerine zırh olarak kuşananlar...

yoksulluğunu, yerin ve göğün
memelerinden emzirtenler,
yoksulluğundan allı pullu kanatlar,
kayaklar, kaydıraklar, patenler
yapmasını bilenler
kafalarına ve yüreklerine,

yersizler, yurtsuzlar, evsizler,
gönülleri yer kadar bereketli,
gök kadar geniş
ve derin olanlar,
çobanlar, çerçiler, işçiler,
çöp ayıklayanlar, atık toplayanlar,
acı toplayanlar,
kahır toplayanlar

ve siz gönüllerimizin aziz misafirleri,
yerin ve göğün muhacirleri
siz sevgili Halepliler,
Hamalılar, Şamlılar,
gelin, yollara dökülelim,

gelin, insanlığın yerlerde sürünen
onurunu,
kanayacak taze kan,
temiz kan bulamayan
ve zift gibi kararan vicdanını,

insanlığın, insanlıktan çıkmış insanlığını
çullarımıza sarıp İsrail'e götürelim,
nefretin havaya ve suya karıştığı yere!

nefretin otların, çiçeklerin rengini
katran rengine, irin rengine
dönüştürdüğü yere!

nefretin, insanların seslerini üç oktav
aşağıya çektiği,
boylarını kısalttığı,
bakışlarını zift gibi kararttığı yere!

nefretin, kuşların ötüşünü,
ağustos böceğinin çılgınlığını,
atların kışnemesini,
kurtların ulumasını
    utançla doldurduğu
ve üç oktav incelttiği yere,
Kudüs'e götürelim, Kudüs'e!

ve bu yaralı, irinli,
dikenli ve budaklı adağı orda,
bebek kurbanlara doymayan,
çocuk kurbanlara doymayan,

hamile analara doymayan,
taze fidanlara, taze gelinlere
    doymayan
şu leviathan karınlı
    Siyon *tağutunun*
    önüne fırlatalım,

ya da ağzına tıkayalım, en iyisi,
midesine tepelim
buzağı kafalı, *molokh* suratlı,
    Samiri bakışlı
bu üç bin yıllık kin tanrısının..

Arif Ay

KIRIK GÖNÜLLER

buradan mı geçmiş
Fuzuli, Şeyh Galip ve Haşim
susuz dudakların arzusu
divitinin ucunda mumun alevi
bir de hiç solmayan Haşim'in karanfil

çarpacak ıtır solmuş akşam
kalbimin cidarlarında
kime rastladıysam gönlü kırık
bir İstanbul bir Bağdat bir Şam bir de Kudüs

Faruk Uysal

ANNEM

alfabeyi bilmez annem ama okuyabilir çocuklarını
ilk o anlar hangimizin bir sıkıntısı varsa
rüzgârı okur, yağmur mu kar mı getirecek bilir
ağaçları, çiçekleri okur, hangi meyvenin o yıl bol olacağını bilir.

çocuk yaşta evlenmiş
babam da çocuk sayılırmış
evlendirmişler iki çocuğu
ancak bakabilecek yaşa gelince olmuş çocukları
annem çocuğu olunca unutmuş dünyayı
henüz sağını solunu tanımadığı dünyayı.

unutmuş çalıları, dikenleri, hoyrat bakışları
merak etmemiş öte yüzünü Beydağlarının
çığdem toplamış, teke sakalı, sirken, papatya
kuzular büyütmüş kuzuların meleştiği yaylalarda
günler kısılnca gecelerden çalmış
geceler kısılnca sevinci çocukları olmuş.

çocuk yaşta evlenenler birbirlerine kader gözüyle bakarmış
iki dünyada da yurt tutmazmış kaderi incitenler
erkek orta yaşlarda bir iki kaçamak yapsa da
kadın bunu da kader sayfasına eklermiş
annem imanı bütün kadındır, kadere inanır.

başka bir iklim, başka bir coğrafyadır kader
bir kanyondur derinlerinde yeşil bir nehir akar
tesbihi, seccadesi, duası, çocukları
o teslimiyet ülkesinde yaşar annem sorgusuz sualsiz
ben de biraz bilirim o coğrafyayı o iklimi
çünkü hâlâ dizlerine koyabiliyorum başımı.

annem çocuklarıdır
çocuklarının bir şeyi her şeydir onun için
şimdiye çağırarak geçmiş günleri, neşeleri, acıları
mezarının başında babamın
konuştukları hep çocukları.

gerçeklikten doğar yanılısama
gerçek biraz duygu ve sezgi karışsa da gerçektir
sadık kalamadım ben annemdeki gerçeğime
kendimi yıllarca başkalarında aradım
oysa annem daima çocuklarıdır.

Nurettin Durman

NASIL SEVDİM BİR BİLSENİZ

Kalbimi susmaya verdim kimseler bilemedi
Yakınsam yararı yok yakınmasam elveda
Bu bir yeni dalga bu yıldız kayması
Böyle bir cevelan işte koşulan yol ağzı.

Duyarsız kalmak olmuyor karanlığın içindeki çığlığa
Dinmiyor ağrıları birilerinin
Kalbimi susmaya verdim kimseler bilemedi
Gülüşümü bıraktığım sokak eski zaman hallacı
Serpiliyor etrafa içindekini kendini açığa vurup
Ben böyle ne kadar sessiz kalabilirim

Yokuş yukarı nasıl da çocuklar
Bir sonraki yokuştan el edip yarına göz aydınlığı
Buradan yol bulup uzaklara nasıl sevdim bir bilseniz.
Dahası kim bilebilir yağmura yakalanmış acılarımı.

Mehmet Aycı

AYNA ORUCU

Bin güzellik buluyorum çirkin dediklerinde
Yaşlı gördüklerinde hayatın derinliği
İşe yaramaz diye sokağa attığınız
Eskiler alıyorum evim iek açıyor
Yazılarda, kitaplarda, günlüklerde bir by

Rüzgâr bana bilmediğim şarkılar öğretiyor

Daha eski ne çıkar toprakla yarışacak
Yar başından bakıyorum kendi parmaklarıma
Sizin soğuk bulduğunuz kalbimi ısıtıyor
Harflerde hafi kalan bir ateş serinlięi
Noktalarda virgllerde önlemlerde bir by

Eyyüp Akyüz

İMZA

brooks buradaydı
buradaydı mahkûmlar
yazarlar, mezar taşları
firçalar, tuvaler buradaydı
notlar ve notalar
hitler ve hititler
bir şehre adını
diğerine atını bırakan kral

şam buradaydı, bağdat
roma burada, istanbul hep
hayaller ve kırıklıkları
yüze taşınan yaralar
imzasız yürümeyen salyangozlar
iftiralar ve iltifatlar
bir kitabe, bir anıt
gibi burada

buradaydı gülüşler
iç çekişler
diş arasına saklanan yemekler
demek yemek de hatırlanmak ister
insan yaşamayı değil belki
fakat ölümsüzlüğü düşler
ölümsüzlük için
değil miydi tüm cenkler

Adem Turan

GÜNEŞLİ HAVALAR TRENLER PAMUCUK ELLER STOP

- Meryem'e, o yakıcı gülüşler ve pamucuk eller için-

1.

Ben yağmurlarda ıslanmayı severim
Ne yapar eder, bir güzel ıslanırım
Siz dudak büküp dönerken kapılardan
Ben ısrarla ve ısrarla yağmurlara

Şefinizden habersiz terkidiyar etmeyin!
Molada fark edilirse bu, açığa düşersiniz
Yağmursuzluğa da düşersiniz, aman dikkat!
Çünkü bütün kulisler molada yapılır
Bütün fiskoslar, bütün goygoylar, üçkâğıtlar
Kuyruğu kıstırmak gibi bir şeydir bu, zordur
Zordur, kumar masasında sabahlayıp
Noterde tüy dökmek kamuya karşı!

2.

Güneşli havaları bilirsiniz; tabiat, oh ne güzel!
Herkes denizlere akar da akar
Sokaklar, arka bağçeler, bulvarlar
Dünya sanki kafalara dar gelmiş gibi
Bütün giysilerinizi çıkar at, çıkar at yapar gibi
Bu güneşli havalar işte böyle ayartır insanı

Noktasından virgülüne her şeyi
Oturup anlatın şimdi adam gibi
Bir varoluş meselesidir bu, hafife alınamaz
Derim de derim ben bunu, önemine binâen
Şehrin müptezelleri çünkü ne yaparsanız anlamaz
Her şeyleri kapalıdır size ve iyi dileklerinize
Bu yüzden kalkıp, umursuzca
Denize akarlar yılışarak gün boyu